

COINS FROM THE CEMETERIES INVESTIGATED IN THE SECTOR OF “LA TURN” AND “DEALUL BISERICII” IN THE ARCHAEOLOGICAL SITE OF SÂNNICOLAU, BEIUȘ (BIHOR CO.)

Corina Toma*

Keywords: Sânnicolau de Beiuș, archeological excavations, cemeteries, monetary discoveries

Abstract: Following archeological excavations during the 70's and 80's at Sânnicolau de Beiuș (Bihor Co.) several coins were discovered in the burial grounds from the aforementioned archeological site and became part of Oradea's Museum numismatics collection. Data regarding the cemeteries at “*Boțocana*” are extremely poor. The coins from the collection carry very brief information about the context of their finding. Splitting the graves with coins, in sectors, allowed us to create a chronological hierarchy of the coins, which in turn, led us to believe that we're dealing with two different cemeteries, instead of one spanning over a long period of time. Thus, coins discovered in the graves from the “*La Turn*” sector and issued by Louis the Ist, Maria and Sigismund of Luxembourg reveal a burial period between the second half of the 14th century and middle of the 15th century, which could be related to the third church that was built here between 1241 and 1260/1270. The second cemetery, located in the “*Dealul Bisericii*” sector, contains late medieval and pre-modern graves, roughly dated between the 16th and 18th centuries. Despite the long period of circulation of these coins, based on the percentage quantum for each year and based on the issuer, we decided to limit the chronology of the cemetery, to the middle of the 17th century and first half of the 18th century.

Cuvinte cheie: Sânnicolau de Beiuș, săpături arheologice, necropole, descoperiri monetare

Rezumat: Săpăturile arheologice întreprinse, în anii '70-'80, la Sânnicolau de Beiuș (jud. Bihor) au scos la iveală un lot de monede păstrate în colecția numismatică a Muzeului Țării Crișurilor din Oradea. Datele referitoare la necropolele de pe platoul „*Boțocana*” sunt extrem de sărace, în colecția muzeului păstrându-se monede din secolele XIV-XVIII, însoțite de informații succinte privind contextele de descoperire.

Separarea pe sectoare a mormintelor în care au fost descoperite monedele a dus la o grupare cronologică a acestora, grupare care ne-a îndreptățit să bănuim că avem de-a face cu două necropole diferite și nu cu o necropolă de lungă durată, cum s-a vehiculat, pe alocuri, în literatura de specialitate. Astfel, identificarea monedelor descoperite în mormintele din sectorul „*La Turn*” ca fiind denari, oboli, quartingi și *parvi* emiși de regii Ungariei Ludovic I, Maria și Sigismund de Luxemburg ne-a dezvăluit un orizont de înmormântare cuprins între mijlocul secolului al XIV-lea și mijlocul veacului următor, orizont contemporan probabil cu cea de-a treia biserică existentă deja aici din anii 1241-1260/1270. Mormintele descoperite în cel de-al doilea sector, „*Dealul Bisericii*”, conțin monede bătute în secolele XVI-XVIII, caracterizate printr-o lungă perioadă de circulație. Atribuirea procentuală a monedelor pe ani de batere și pe foruri emitente reflectă aspecte ale circulație monetare caracteristice mijlocului secolului al XVII-lea și primei jumătăți a secolului al XVIII-lea, ceea ce echivalează cu o restrângere sensibilă a cronologiei necropolei dateate inițial pe parcursul secolelor XVII și XVIII.

“Țării Crișurilor” Museum from Oradea keeps a lot of coins in its numismatics collection discovered during an undertaken archaeological campaign, between 70s-80s, at Sânnicolau de Beiuș (Șoimi, Bihor Co.).¹

After the *Boțocana* set excavations, in “*La Turn*” and “*Dealul Bisericii*” sectors, situated at about 170 m south-east from each-other, many other complexes have been identified: a noble court (XI-XII c.), an ecclesiastical monument having three phases of construction (a small chapel raised in the second half of the 11th century, transformed into a familiar monastery which, also, was to be replaced in the middle of the 13th century by a church yard) and a necropolis with two phases of burial (first dated from late 11th/early 12th century to the 15th century and the second burial phase dated between 17th and 18th centuries).²

* Țării Crișurilor Museum, Oradea.

¹ The team of the archaeological site from Sânnicolau de Beiuș consisted of R. Popa, N. Chidioșan, Al. Avram, A. Lukács along with other specialists that have participated (archaeologists, anthropologists): A. A. Rusu, Doina Ignat, D. Căpățână, C. Tatulea, I. Chicidean, V. Eskenasi, Venera Rădulescu with Ioana Popovici, M. Udrescu, M. Adam etc.

² Dates referring to the archaeological research from Sânnicolau de Beiuș have been extracted from the following studies: Stroia 1977, p. 369/116; Popa, Chidioșan, Lukács 1984, p. 21-34; Popa, Chidioșan 1988, p. 225-234; Avram 1995, p. 65-93; Velter 2002, p. 459; Avram 2006, p. 103-110. As for the anthropological studies, see: Popovici, Vlădescu, Adam, Borza 1978, p. 37-42; Vlădescu, Popovici, Borza 1979, p. 43-48; Popovici, Vlădescu 1979, pp. 49-54.